

СУЧАСНИЙ СТАН ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

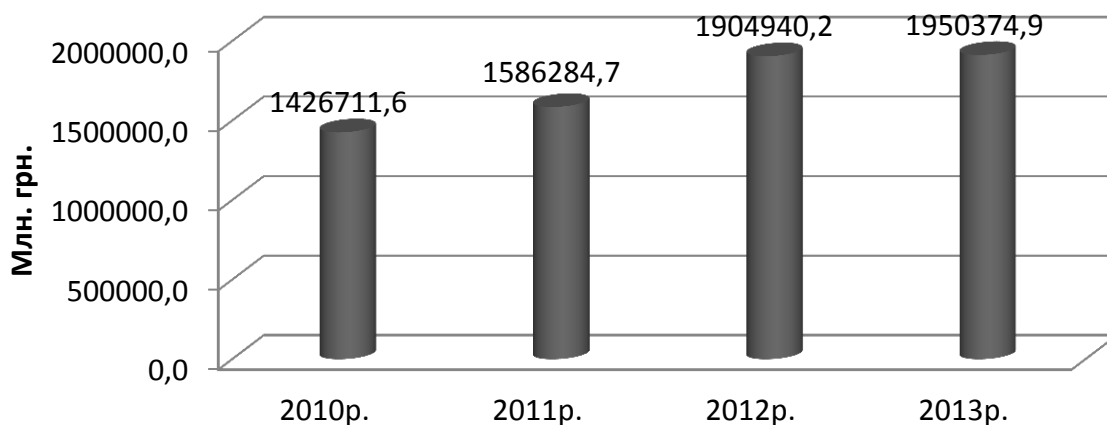
Машилій Г.Б. – к.е.н, доцент

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

Успішність ринкової діяльності будь-якого підприємства значною мірою залежить від ефективності політики управління власним капіталом. Адже власний капітал виступає в ролі показника добробуту власників підприємства, а також найважливішого джерела економічного зростання підприємницької структури. Тому процес формування власного капіталу та прийняття оптимальних рішень, спрямованих на управління ним, є центральною ланкою фінансового менеджменту. Обсяги, динаміка та структура власного капіталу підприємства є одними з основних чинників, які впливають на формування ринкової вартості підприємства та його оцінку з боку потенційних інвесторів. Саме на підставі аналізу власного капіталу та його частки у загальній структурі фінансових ресурсів підприємства можна зробити висновки про рівень його фінансової стійкості та кредитоспроможності. Отже, власний капітал повинен бути об'єктом постійної уваги діяльності управлінського персоналу.

Проблемам формування власного капіталу приділяли увагу у своїх наукових дослідженнях такі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти як І.Бланк [1], Ю.Брігхем, Л. Данілова [2], Дзямулич М.І. [3], О. Мельник [2], А. Поддєрьогін, Н. Чиж [3], Д.Ван Хорн та багато інших. Проте актуальними є питання визначення тенденцій формування власного капіталу на підприємствах України у сучасних складних економічних умовах.

Динаміка власного капіталу підприємств в Україні у 2010-2013 рр. наведена на рис. 1.

Рисунок 1 – Динаміка власного капіталу підприємств в Україні у 2010-2013 рр. (станом на 31 грудня)*

*Сформовано автором на основі [4]

Як видно з наведених вище даних, протягом 2010-2013 років у нашій країні виявлялася стійка тенденція до зростання сумарного власного капіталу підприємств. Так, індекс зростання даного показника порівняно з рівнем

попереднього року у 2011 році становив 1,11, у 2012 – 1,20, у 2013 – 1,004. Отже, у 2013 році спостерігалось зниження темпів досліджуваного показника.

Важливе значення у процесі управління належить дослідженню джерел формування власного капіталу підприємств в Україні. Відповідну інформацію за період 2010-2013 рр. можна отримати з табл. 1.

Таблиця 1 – Джерела формування власного капіталу підприємств в Україні у 2013 році*

Показник	На 1 січня 2013р., млн. грн.	На 31 грудня 2013р., млн. грн.	Абсолютне відхилення, млн. грн.	Відносне відхилення, %
Зареєстрований капітал	928462,6	1173329,9	244867,3	26,4
Додатковий капітал	951955,1	820347,8	-131607,3	-13,8
Резервний капітал	45882,5	50735,0	4852,5	10,6
Нерозподілений прибуток	91880,4	20873,7	-71006,7	-77,3
Неоплачений та вилучений капітал	104993,6	114911,5	9917,9	9,4
Всього власного капіталу	1913187,0	1950374,9	37187,9	1,9

*Складено за даними [4]

Як бачимо з даних табл. 1, станом на початок 2013 року у складі власного капіталу підприємств найбільша частка припадала на додатковий капітал, проте станом на кінець року його сума зменшилась на 13,8%. Сума зареєстрованого (статутного) капіталу протягом 2013 року зросла на 26,4%, що дозволило йому з другої позиції переміститись на першу. Величина резервного капіталу відзначалась тенденцією до збільшення, його приріст складав 10,6%. У той же час негативними є падіння суми нерозподіленого прибутку та зростання неоплаченого та вилученого капіталу, що негативно вплинуло на можливість подальшого зростання власного капіталу та відповідно потенціалу розширення масштабів підприємницької діяльності.

Зростання ефективності формування власного капіталу на підприємствах України вимагає як наявності сприятливих загальноекономічних умов, так і високого рівня фінансового управління суб'єктів ринку.

Література.

1. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: В 2 т./ Бланк И.А. 2-е изд., перераб. и доп. К.: Эльга: Ника-Центр, 2004. Т. 1. К.: Ника-Центр, Эльга, 2004. – 624 с.
2. Данілова Л., Мельник О./ Власний капітал підприємства і проблеми його формування/ Л. Данілова, О. Мельник// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2012. -№138. – с. 26-27.
3. Чиж Н.М., Дзямулич М.І. Особливості управління структурою власного капіталу акціонерних товариств/ Н. Чиж, М. Дзямулич //Економічний форум. - №1. – с. 235-239.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.